

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคของการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบในจังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาลักษณะและโครงสร้างของระบบงานสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษีที่มีผลต่อการสำรวจของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษี โดยศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ ตามแบบสำรวจของผู้ประกอบการ จำนวน 2,631 ราย และศึกษาทัศนคติและปัญหาอุปสรรคในการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษีจากเจ้าหน้าที่ทีมสำรวจของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง ศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิตามแบบสอบถามจำนวน 32 ราย สามารถสรุปและมีข้อเสนอแนะได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษารูปแยกตาม วัตถุประสงค์และวิธีการศึกษาดังนี้

5.1.1 การศึกษาลักษณะและโครงสร้างระบบงานสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษีที่มีผลต่อการสำรวจของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง

ในปีงบประมาณ 2547 สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางได้รับมอบหมายจากกรมสรรพากร ให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการเก็บภาษีอากร โดยมีเป้าหมายให้ทำการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษี จำนวน 1,064 ราย ปรากฏว่า ผลการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษีได้จำนวน 2,631 ราย ซึ่งเกินกว่าเป้าหมาย แสดงว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางมีประสิทธิภาพในการสำรวจ เมื่อนำมาจำแนกตามผู้ประกอบการสรุปได้ดังนี้

กลุ่มของผู้ประกอบการ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการอยู่นอกระบบภาษีกรมสรรพากร แสดงว่าการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษีเป็นไปตามนโยบายการสำรวจของกรมสรรพากร

ประเภทของผู้ประกอบการ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการประเภทบุคคลธรรมดาอยู่นอกระบบภาษีอากร ถือว่าการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษีเป็นไปตามนโยบายของกรมสรรพากรเน้นการสำรวจหารายใหม่เข้ามาสู่ระบบภาษีอากร

กลุ่มเป้าหมายของผู้ประกอบการ พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายใหม่ อยู่นอกระบบภาษี แสดงว่าการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษีของสำนักงานสรรพากร พื้นที่ลำปางเป็นไปตามนโยบายของการสำรวจ คือต้องสำรวจรายใหม่เข้ามาสู่ระบบภาษีสรรพากร ให้ทั่วถึง ทุกที่ เพื่อสร้างความเป็นธรรม

ขอบเขตงานสำรวจ พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการในพื้นที่เป้าหมายที่อยู่นอกระบบภาษี แสดงถึงขอบเขตงานสำรวจในการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษีครั้งนี้เน้นพื้นที่เป้าหมายเป็นไปทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ของกรมสรรพากร

สถานที่ตั้งผู้ประกอบการ พบว่าส่วนใหญ่ผู้ประกอบการมีสถานที่ตั้งประกอบการอยู่ในท้องที่อำเภอเมืองลำปาง แสดงว่าการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษีการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษีเป็นไปตามนโยบายของกรมสรรพากร คือเน้นลงพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของผู้ประกอบการและธุรกิจที่มีสภาพกิจการมั่นคง ซึ่งมีรายได้พึงประเมินถึงเกณฑ์การชำระภาษี ซึ่งท้องที่อำเภอเมืองลำปางมีพื้นที่การสำรวจมากกว่าพื้นที่สำรวจในท้องที่อำเภออื่น ๆ

5.1.2 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษี

จากผลการศึกษา โดยใช้วิธีการทดสอบไคสแควร์ พบว่าปัจจัยขอบเขต งานสำรวจ ปัจจัยสถานที่ตั้งผู้ประกอบการ ปัจจัยระยะเวลาเริ่มประกอบกิจการ ปัจจัยประเภทของการประกอบกิจการ และปัจจัยสิทธิในสถานประกอบการ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษี ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง

5.1.3 การศึกษาทัศนคติและปัญหาอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ที่มสำรวจในการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษี

1) ปัญหาด้านการปฏิบัติงาน

- ในขั้นตอนเตรียมการสำรวจ

พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มสำรวจ มีปัญหาการกำหนดจำนวนรายที่ต้องสำรวจเท่ากันทุกพื้นที่ (พื้นที่เป้าหมาย 5 ราย/คน/วัน รายเป้าหมายและหรือนิติบุคคลตั้งใหม่ 2 ราย/คน/วัน) โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละท้องที่มากที่สุด โดยเสนอแนะว่าควรให้สำนักงานสรรพากรพื้นที่แต่ละสาขากำหนดเป้าหมายสำรวจขึ้นเองตามความเหมาะสมให้แตกต่างกันตามสภาพพื้นที่ ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาพร้อมพิจารณาค่าตอบแทนให้เหมาะสมมิให้หลักลมั่วกันของแต่ละพื้นที่สำรวจและในอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่

- ในขั้นตอนขณะสำรวจ

พบว่าเจ้าหน้าที่ทีมสำรวจ ให้ความสำคัญกับ ปัญหาความยุ่งยากในการหาสถานที่ตั้งประกอบการ เช่น ที่อยู่จากฐานข้อมูลตามแบบแสดงรายการภาษีไม่ตรงกับข้อมูลทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง หรืออยู่ตามตรอกซอย ห่างไกลชุมชนมากที่สุด เพราะส่วนมากเป็นรายเป้าหมายที่แจ้งสถานประกอบการเป็นเท็จ หรือไม่มีสถานประกอบการจริง โดยเสนอแนะว่า ควรศึกษาวางแผนด้านตรวจฐานข้อมูลสถานที่ตั้งประกอบการ ที่อยู่ ให้แน่ชัด และศึกษาแผนที่ตั้งกับที่ทำการไปรษณีย์ หรือ หน่วยราชการอื่นที่เกี่ยวข้องก่อนออกตรวจ

- ในขั้นตอนภายหลังการสำรวจแล้วเสร็จ

พบว่าเจ้าหน้าที่ทีมสำรวจให้ความสำคัญกับปัญหาด้านการติดตามผู้ประกอบการ ให้มาชำระภาษีตามกำหนดนัด มากที่สุด แสดงว่าผู้ประกอบการไม่ให้ความสำคัญ ในการชำระภาษีให้กับกรมสรรพากร ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือและเจ้าหน้าที่สำรวจจึงมีปัญหางานค้าง และผลการสำรวจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2) ปัญหาด้านองค์ประกอบของระบบงานสำรวจ

- ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานของกรมสรรพากร

พบว่า เจ้าหน้าที่ทีมสำรวจขาดการฝึกอบรมความรู้ทางวิชาการและเทคนิคการปฏิบัติงานการสำรวจให้แก่เจ้าหน้าที่น้อยเกินไป มากที่สุด แสดงว่าเจ้าหน้าที่สำรวจมีความต้องการเพิ่มเติมความรู้ทางวิชาการและเทคนิคการปฏิบัติงานการสำรวจ เพราะข้าราชการสรรพากรในจังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่มีระยะเวลาประสบการณ์ในการทำงานด้านสำรวจค่อนข้างน้อย คือระหว่าง 1-3 ปี โดยเสนอแนะว่าควรจัดฝึกอบรมพัฒนาความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่สำรวจ บ่อยครั้งขึ้น โดยเฉพาะด้านเทคนิคการสำรวจ

- ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ทีมสำรวจ

พบว่า เจ้าหน้าที่ทีมสำรวจให้ความสำคัญกับปัญหาปฏิบัติงานมากเกินไป คือต้องปฏิบัติงานอื่น ๆ อีก นอกจากงานสำรวจ มากที่สุด โดยเสนอแนะว่าควรเพิ่มอัตรากำลังหรือจัดสรรเจ้าหน้าที่ทีมสำรวจ เข้าไปช่วยสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่ขาดอัตรากำลังเพื่อให้ผลการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษีได้ตามเป้าหมาย

- ปัญหาด้านผู้ประกอบการ

พบว่า เจ้าหน้าที่ทีมสำรวจได้ให้ความสำคัญกับปัญหาด้านผู้ประกอบการขาดจิตสำนึกในหน้าที่การชำระภาษีให้กับรัฐมากที่สุด โดยเสนอแนะว่ารัฐบาลควรประชาสัมพันธ์รณรงค์การปลูกฝังให้รู้จักหน้าที่เสียภาษีอากร และให้รู้ถึงผลดีของการชำระภาษี เพื่อลดการโต้แย้งกับเจ้าหน้าที่สำรวจ

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบในจังหวัดลำปางของเจ้าหน้าที่สำรวจพบในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถรวบรวมและสรุปข้อเสนอแนะเพื่ออาจเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพโดยรวมได้ ดังต่อไปนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะแยกตามปัญหา ได้แก่

1) ปัญหาด้านการปฏิบัติงาน แบ่งปัญหาออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ปัญหาที่พบในขั้นตอนเตรียมการสำรวจ

จากผลการศึกษาของเจ้าหน้าที่ที่มสำรวจในขั้นตอนเตรียมการสำรวจปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาการกำหนดจำนวนรายที่ต้องสำรวจเท่ากันทุกพื้นที่ (พื้นที่เป้าหมาย 5 ราย/คน/วัน รายเป้าหมายและหรือนิติบุคคลตั้งใหม่ 2 ราย/คน/วัน) โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละท้องที่ ดังนั้น กรมสรรพากรน่าจะปรับปรุงแนวทางปฏิบัติการสำรวจโดยให้สำนักงานสรรพากรพื้นที่แต่ละพื้นที่กำหนดเป้าหมายสำรวจตามความเหมาะสมในความแตกต่างกันของสภาพพื้นที่และศักยภาพทางเศรษฐกิจ ภายใต้งบประมาณและอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่สำรวจที่ได้จัดสรรให้

ส่วนที่ 2 ปัญหาที่พบในขั้นตอนขณะสำรวจ

จากผลการศึกษาของเจ้าหน้าที่ที่มสำรวจส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาในขั้นตอนขณะสำรวจพบมากที่สุดคือ ปัญหาความยุ่งยากในการหาสถานประกอบการ เช่น ที่อยู่จากฐานข้อมูลตามแบบแสดงรายการภาษีไม่ตรงกับข้อมูลทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง หรือ อยู่ตามตรอกซอย ห่างไกลชุมชน ส่วนมากจะพบกับรายเป้าหมายอาจเป็นเพราะผู้ประกอบการมีที่อยู่และที่ตั้งสถานประกอบการไม่ใช่แหล่งเดียวกัน บางรายย้ายที่อยู่หรือที่ตั้งสถานประกอบการบ่อยหรือกรมการปกครองมีการเปลี่ยนแปลงแบ่งเขตท้องที่บ่อย ทำให้ฐานข้อมูลของกรมสรรพากรไม่เป็นปัจจุบัน ดังนั้นกรมสรรพากรน่าจะสนับสนุนจัดทำแผนที่สถานที่ตั้งสถานประกอบการของผู้เสียภาษีในด้านงบประมาณหรือเจ้าหน้าที่ชำนาญเฉพาะด้าน จัดทำร่วมกับหน่วยงานราชการ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแผนที่ภาษีใช้ในการจัดเก็บภาษีให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ สามารถรู้แหล่งธุรกิจหนาแน่นของแต่ละจังหวัด เดิมกรมสรรพากรมีนโยบายในการจัดทำแผนที่ภาษี แต่ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากขาดงบประมาณ และอัตรากำลังผู้ชำนาญจัดทำ ซึ่งปัจจุบันหน่วยราชการท้องถิ่น ได้จัดทำแผนที่ ที่ตั้งหมู่บ้านและแผนที่ภาษีบำรุงท้องที่ในแต่ละตำบลน่าจะขอความร่วมมือหรือประสานงานในการจัดทำร่วมกัน

ส่วนที่ 3 ปัญหาที่พบในขั้นตอนภายหลังการสำรวจแล้วเสร็จ

จากผลการศึกษาของเจ้าหน้าที่ที่มสำรวจ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาในขั้นตอนภายหลังการสำรวจแล้วเสร็จพบมากที่สุดคือ ปัญหาด้านการติดตามผู้ประกอบการให้มาชำระภาษี

ตามกำหนดนัด ดังนั้นกรมสรรพากรน่าจะมีการอบรม สัมมนาด้านเทคนิคการทำงานให้แก่เจ้าหน้าที่สำรวจ และหามาตรการสนับสนุน โดยการเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เสียภาษี ในการชำระภาษีให้กับกรมสรรพากร และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทั้งผลดีผลเสีย การชำระภาษีตรงเวลา

2) ปัญหาด้านองค์ประกอบของระบบงานสำรวจ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานของกรมสรรพากร

จากผลการศึกษาของเจ้าหน้าที่ทีมสำรวจ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานของกรมสรรพากรพบมากที่สุด คือเจ้าหน้าที่ทีมสำรวจขาดการฝึกอบรมความรู้ทางวิชาการและเทคนิคการปฏิบัติงานการสำรวจให้แก่เจ้าหน้าที่น้อยเกินไป ดังนั้น กรมสรรพากรน่าจะจัดฝึกอบรมพัฒนาความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่สำรวจ โดยเฉพาะด้านเทคนิคการสำรวจหรือแนวทางปฏิบัติที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งเพื่อกำชับหรือ ชักซ้อมความเข้าใจตรงกันหรือแนวทางเดียวกัน

ส่วนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ทีมสำรวจ

จากผลการศึกษา ของเจ้าหน้าที่ทีมสำรวจ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ทีมสำรวจ พบมากที่สุดคือ ปัญหาปฏิบัติงานมากเกินไป ในขณะที่ต้องปฏิบัติงานอื่น ๆ ด้วย นอกจากงานสำรวจ ดังนั้น ในภาวะปัจจุบันกรมสรรพากรมีมาตรการลดอัตรากำลังตามนโยบายรัฐบาล และมีอัตรากำลังอยู่อย่างจำกัด น่าจะรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสียภาษี เพื่อให้ทราบการให้บริการรูปแบบใหม่ เช่นการยื่นแบบแสดงรายการผ่านธนาคารพาณิชย์ และผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เป็นการเพิ่มช่องทางการชำระภาษีให้ผู้เสียภาษีได้รับความสะดวกและลดค่าใช้จ่ายในการยื่นแบบแสดงรายการภาษี โดยผู้เสียภาษีไม่ต้องเดินทางไปยังสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา เพื่อลดภาระงานภายในสำนักงาน ทำให้สามารถปฏิบัติงานสำรวจได้ตามนโยบายของกรมสรรพากร

ส่วนที่ 3 ปัญหาด้านผู้ประกอบการ

จากผลการศึกษาของเจ้าหน้าที่ทีมสำรวจ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาด้านผู้ประกอบการพบมากที่สุด คือ ปัญหาด้านผู้ประกอบการขาดจิตสำนึกในหน้าที่การชำระภาษีให้กับรัฐ ดังนั้น กรมสรรพากรน่าจะประชาสัมพันธ์ รณรงค์การปลูกฝังให้รู้จักหน้าที่เสียภาษีอากร และให้รู้ถึงสิทธิประโยชน์ที่ได้รับผลดีผลเสียของการชำระภาษี เพื่อลดการโต้แย้ง มีความโปร่งใส เพื่อเต็มใจชำระภาษีให้กับรัฐและปรับปรุงกฎหมายบทลงโทษให้รุนแรง เพื่อใช้ในการปราบผู้เสียภาษีที่หลีกเลี่ยงและหลบหลีกการชำระภาษี

5.2.2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ แบ่งได้ดังต่อไปนี้

1) กรมสรรพากรน่าจะมึนโยบายในการสนับสนุนผู้ประกอบการ

1.1) น่าจะส่งเสริมให้ผู้ประกอบการจัดทำบัญชีด้วยโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป และใช้เครื่องออกใบเสร็จรับเงิน อาจยกเว้นภาษีสำหรับสินค้าเหล่านี้เพื่อให้ต้นทุนการผลิตต่ำและทำให้ราคาสินค้าต่ำไปด้วย เพื่อให้ผู้ประกอบการนำมาใช้ในกิจการ เป็นลดข้อโต้แย้ง โปร่งใส เกิดความยุติธรรม ด้านเงิน ได้พึงประเมิน ถึงเกณฑ์ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเพื่อชำระภาษี ระหว่างเจ้าหน้าที่สรรพากรกับผู้ประกอบการ

1.2) น่าจะมีการจัดอบรม สัมมนา ให้ความรู้แก่ประชาชนผู้เสียภาษีเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในหน้าที่การชำระภาษี โดยกำหนดเป็นหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับที่ทุกคนต้องเรียนรู้ ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมหาวิทยาลัย หรือ รมรงค์ปประชาสัมพันธให้เห็นว่าทุกคนมีหน้าที่จ่ายภาษีให้รัฐทั้งภาษีทางอ้อมและทางตรง เช่น เมื่อมีเงินได้จากกิจการต้องรู้จักหน้าที่เสียภาษีเอง มิใช่หน้าที่ของกรมสรรพากรต้องติดตาม ทำให้รัฐต้องเพิ่มต้นทุนในการจัดเก็บ ดังนั้น เพื่อเป็นการลดต้นทุนการจัดเก็บภาษี น่าจะเร่งดำเนินการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ก่อให้เกิดความสมัครใจ และยินดีที่จะเสียภาษีอากร

1.3) การจัดเก็บภาษีอากรของรัฐมีภาษีหลายประเภท ที่ประชาชนขาดความเข้าใจในการปฏิบัติการชำระภาษีอากร อาจเข้าใจคลาดเคลื่อนการชำระภาษีหรือใบอนุญาตประกอบกิจการให้กับส่วนราชการท้องถิ่น หรือหน่วยราชการอื่น ๆ เป็นการชำระภาษีให้กับกรมสรรพากร ดังนั้น กรมสรรพากรน่าจะเร่งประชาสัมพันธ์ ประเภทภาษีในการจัดเก็บภาษีส่วนของกรมสรรพากรให้มากขึ้นและการชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจในบทบาทหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับภาษีประเภทใดบ้าง เพื่อให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามถูกต้อง

2) กรมสรรพากรน่าจะมึนโยบายในการสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานสำรวจ

2.1) การสำรวจมีพื้นที่กว้างมาก ความหนาแน่นของกิจการแตกต่างกันและแต่ละพื้นที่สาขา มีอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา มีจำกัด ทำให้การปฏิบัติงานด้านการสำรวจไม่เต็มที่ ดังนั้น กรมสรรพากรน่าจะปรับปรุงโครงสร้างโดย จัดตั้งทีมสำรวจ อยู่ภายใต้ควบคุมของทีมบริหารงานสำรวจ สำนักงานสรรพากรพื้นที่ เพื่อปฏิบัติงานหน้าที่สำรวจโดยตรง ในพื้นที่ทั้งหมด อาจสำรวจกับเจ้าหน้าที่ในแต่ละสาขาก็ได้ อาจทำให้ผลการสำรวจทั่วถึง รวดเร็วทันต่อการเจริญเติบโตของกิจการ ครอบคลุมพื้นที่เป็นการสร้างความ เป็นธรรมในสังคม

2.2) เจ้าหน้าที่ที่ทีมสำรวจยังขาดคู่มือและแนวทางปฏิบัติของแต่ละกิจการทำให้การปฏิบัติงานมีมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้น กรมสรรพากรน่าจะจัดทำคู่มือการสำรวจของแต่ละกิจการ ให้เจ้าหน้าที่ใช้ในการศึกษาเพื่อให้เข้าใจในกิจการของผู้ประกอบการ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในสายตาของผู้เสียภาษี และแสดงถึงเจ้าหน้าที่สำรวจมีความรู้ความสามารถในกิจการนั้น ๆ อาจจะไม่ทำให้ผู้เสียภาษีอากรหลบหลีกในการให้ข้อมูลเป็นเท็จ ซึ่งนำมาเป็นเหตุให้การชำระภาษีไม่ครบถ้วน

2.3) การเพิ่มจำนวนรายและเม็ดเงินภาษีอากร ในการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษี ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ และรายเป้าหมาย ซึ่งมีปัญหาด้านเจ้าหน้าที่สำรวจเป็นผู้หญิงมากเกินไป เนื่องจากบางประเภทกิจการเปิดทำการนอกเวลาราชการหรือกลางคืน ทำให้ การสำรวจไม่ทั่วถึงตามนโยบายของกรมสรรพากร ดังนั้น กรมสรรพากรน่าจะปรับปรุงอัตรากำลัง โดยจัดหน่วยเฉพาะกิจตามความเหมาะสม พร้อมปรับปรุงค่าตอบแทน และสวัสดิการด้านความปลอดภัย เช่น การประกันชีวิต เป็นมาตรการจูงใจเจ้าหน้าที่สำรวจให้ปฏิบัติงาน

5.3 ข้อจำกัดในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบภาษีตามแบบสำรวจของผู้ประกอบการในส่วนของเจ้าหน้าที่ทีมสำรวจเป็นผู้กรอกข้อมูลตามข้อซักถามหรือการสังเกตการณ์ ในปีงบประมาณ 2547 ซึ่งเป็นการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ช่วง 1 ปี ทำให้ทราบทัศนคติและปัญหาอุปสรรคในการสำรวจฯ เฉพาะด้านเจ้าหน้าที่ทีมสำรวจของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางเท่านั้น อาจทำให้ผลการศึกษาที่ได้อยู่ในขอบเขตที่จำกัด

ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาทัศนคติและปัญหาอุปสรรคด้านผู้ประกอบการที่ถูกสำรวจเข้ามาอยู่ในระบบภาษีหรือผู้ประกอบการนอกระบบภาษี อย่งไรก็ตามการทำวิจัยให้ครอบคลุมเรื่องนี้อาจใช้เวลาในการวิจัยนานกว่าและมีค่าใช้จ่ายสูงในการวิจัยและศึกษาประสิทธิภาพของการสำรวจกับผลการจัดเก็บภาษี เพื่อสามารถนำการศึกษาที่ได้ไปปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานการจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น